

KIEVITSEIEREN ZOEKEN.

NOG vóór de sterren allemaal verdwenen waren, had de zanglijster uit den tuin aan den overkant mij wakker geroepen. Kierewiet, kierewiet, zong hij enthousiast, en dat moest wel op een mooien dag duiden, meende ik. Doch het was maar een losse gedachte, want de maan stond nog bleek aan den hemel, en een lichtgrijze nevel hulde alles in een wazig kleed, zoodat er nog weinig van te zeggen viel, wat het worden zou. Maar in 't Oosten, daar begon de lucht zich al vlammend rood en geel te kleuren, en ik was nauwelijks vijf minuten op weg, of gouden zonnestralen verdreven de laatste nevelschichten, en onder luiden vogelzang hield de lentedag zijn blijde inkomste.

Op hoogen toon, en boven allen uit, zingen nu merel en zanglijster; schetterende strophen van vinken klateren fel en scherp uit haast elken eik, de witte kwikstaart tript koket langs den waterkant, in alle hooge popels fluiten de spreeuwen, de koolmees ziegezaagt in de oude wilgen, ding-dang, ding-dang stamelt de tijftjaf uit den treure, en de leeuweriken, half dol van vreugde en jolijt, schroeven zich onder luid gejubel hoog op in den blauwen aether.

Witte meizoentjes, met gouden hartjes, staan dauwbepareld bij tientallen in 't natte gras, langs den slootkant blinkt op vele plaatsen fel het speenkruid, en hard en scherp steken de gedurfd kleuren van gele, roode en blauwe hyacinthen in de boerentuintjes af tegen de roode steentjes van den gevel.

Een heerlijke tijd, die eerste Aprildagen, vol met flinke vogels en met al heel wat mooie planten, waaraan het oog niet moede wordt zich te verlustigen.

Langzamerhand wordt het eenzamer rondom. De laatste boerderijen heb ik achter den rug hier nog een arbeidershuisje, en minder talrijk worden de boomen en struiken langs den weg, ruimer wordt het gezichtsveld, en eindelijk, daar ligt de vallei met honderden en honderden hectären drassig weiland, doorsneden met talrijke slooten, vóór mij. Eindeloos is het uitzicht schier, slechts enkele boomen en kleine boschjes

breken de eentonigheid dezer eenzame landen, waar slechts midden in den zomer op de droogste plekken wat schraal gras kan worden gemaaid, en waar niemand komt dan een

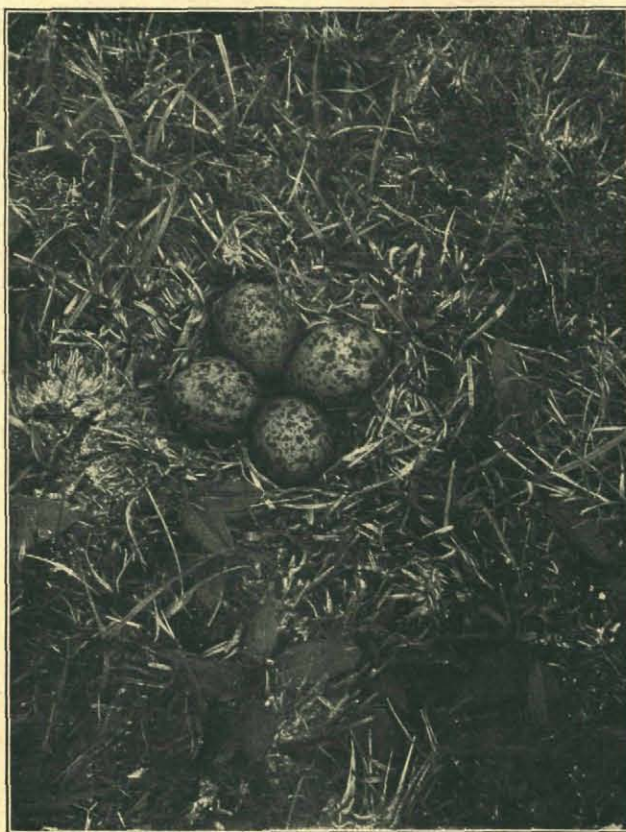

Foto DE WOLFF.

Kievitsnest.

schaap- of koeherder, 's winters een enkele jager, snoekstrikker of strooper en verder van tijd tot tijd een kievitseierenzoeker of een natuurliefhebber, 't zij om een bouquet orchideeën te plukken, of om de geheimzinnige gangen van den kwartelkoning na te gaan.

Ik volg nog altijd den grooten landweg, die dwars door deze wijde velden loopt, en nog steeds is geen kievit te zien. Ginds is een primitief zodenbruggetje over de scheidingsloot, daar moet ik over om in 't kievitengebied te belanden. Woe woe woe... daar heb je 't al, nummer één. Met suizenden, zwaren vleugelslag komt hij aangeschommeld, roept zijn angstig ki...wiet, ki...wiet luid door de stilte van den klaren voorjaarsmorgen, en daar stijgt ook zijn genoot op uit het gras, om samen op onmiskenbare wijze hun misnoegen te kennen te geven over dit matineuse bezoek.

Het plekje, waar de laatste vogel op de vleugels is gegaan, heb ik goed in de gaten gehouden, daar, bij die gagelstruiken, en dan 'n pas of twee, drie, links is het. 't Zal wel nihil zijn, maar enfin, toch eens even kijken, je kunt nooit weten. Ik ben heelemaal geen

Foto VAN DER VEEN.

Kievitsnest (naast den ter nadere aanduiding in 't gras geplaatsten kijker) met omgeving.
(Geldersche vallei).

expert in 't kievitseieren zoeken, maar daarom kan ik er toch ook wel eens op uitgaan zij 't dan met waarschijnlijk minder succes dan de Friesche of Texelsche specialiteiten. »Früh übt sich was ein Meister werden will«, niet waar?

Natuurlijk mis! Vorige jaren ging het net zoo, maar door stelselmatig de droge plaatsen af te zoeken, kun je toch nog vaak genoeg een kievitsnest vinden, dat weet ik bij onder-vinding. Het is er trouwens niet om te doen, zooveel mogelijk eieren bijeen te garen, och neen, 'n enkel nest, om een kiek van te maken, daarmee ben ik al dubbel en dwars tevreden. De Achterbergsche boeren, die hier altijd zoeken, gun ik gaarne de rest.

Steeds de oogen op den grond gericht, nader ik langzaam de Grift. Daar zit een mooi vogeltje met een pikzwarten kop en een helderwit halskraagje te tellen in het voorjarige riet: één, twee,..., één, twee... één, twee, drie... en zoo voort. Eigenlijk niet veel bijzon-ders, maar toch wel leuk om te hooren, hier in de wildernis. Aan den overkant loopen een man en een jongen te zoeken, den blik gestaag op den grond, 'n blauw geruit linnen zakje

KIEVITSEIEREN ZOEKEN.

19

in de hand. »Jongens, hoeveel heb je er al?» roep ik hen toe. »Nog mer vier«, is 't antwoord. Twee nesten met één, en één met twee!« roept de jongen, blijkbaar meer voldaan over het resultaat dan de oude. Hij vervolgt: »Mer we he'n ze d'r toch mer uitgehaald, en d'r 'n lege dop in geleid. Margen of overmargen het die d'r weer bie gelegen!»

Ja, dat is waar ook; een kievit is wel slim, maar de menschen zijn slimmer. Als je een halfgeschilden aardappel of een leeg, beschilderd kippenei in 't nest deponeert, legt de vogel daar weer net zoo goed bij, of het zijn eigen eieren waren.

Ki...wiet, ki...wiet, roepen er al weer een paar, en voetje voor voetje vervolg ik mijn weg. Luid en zonder ophouden tierelieren de leeuweriken, telkens hipt een graspieper voor me uit en zoekt vleugelschokkend zijn heil in de vlucht, maar ik keur hem nauwelijks een blik waardig, verdiept als ik ben in mijn vrijwillige taak.

Hier is een platgetreden, droog kuiltje in het gras, zou 't een speelnest zijn, of een

Foto VAN DER VEEN.

Kievitseieren.

uitgehaald? 't Kan ook best een heel nieuw zijn, dat misschien morgen al een ei bevat. In ieder geval de plek even markeeren. 'n Klein wilgentakje, dichtbij in den grond gestoken, zal mij later den weg weer wijzen. Klagend strijken de kieviten nog altijd heen en weer, veraf en dichtbij. Rutsch..., wat is dat? 'n Haas, rennend en springend over het veld, opgeschrikt door den vreemden indringer. En kijk daar eens, overal waar het dier loopt, wordt hij door kieviten achtervolgd, en wel tien à twaalf zitten hem na. Ik geloof, dat het meer speelschheid is, dan vrees voor nest en eieren.

Over de grenssloot verdwijnt Lampe in de boschjes van den eikenwal, en spoedig is de rust weergekeerd in 't kievitenland. Een enkele grutte klaagt zijn weemoedig grie...to, grie...to hoog in de lucht, maar het is allemaal aanstellerij, want hij heeft nog geen nest en eieren, waarvoor hij bang behoeft te zijn. Een roodpootige tureluur schokt met snelle vleugelslagen voorwaarts; van de kieviten is niets meer te zien.

Dat is voor mij een teeken, om dubbel op te letten, want juist als de vogels er niet waren, heb ik hun nest vaak gevonden. Verder daarom, steeds in dezelfde richting, en, bij de sloot gekomen, dezelfde strook grond nog eens afgezocht. Stap voor stap, en terdege uitkijken, want kievitseieren lijken zoo volmaakt op hun omgeving, dat je ze heel licht voorbij loopt.

Zie je wel, daar heb je 'n nest! Met één sprong ben ik er bij: drie eieren! Ze liggen nog niet netjes met de punten naar elkaar toe, dat komt later wel, als 't viertal compleet is. 's Jonge, 's jonge, wat maakt zoo'n kievit toch weinig werk van zijn nest! Een uitgekrabd kuultje met wat droge halmpjes er in, anders niets. De mooie peervormige eitjes zijn van een groenachtige leemkleur, met donkere vlekken. Nog niet hebroed, ze zijn haast niet warm. Ook bij dit nest steek ik een stokje, om het gemakkelijk terug te kunnen vinden. Morgen maak ik er een foto van. En nu met bekwamen spoed huis-toe. Ik kan nog net vóór kantoortijd in de stad terug zijn. Toch wel aardig, zoo'n tochtje, 's morgens in de vroege.

Doe 't ook eens!

Medio April '12.

A. B. WIGMAN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

NATUURBESCHERMING. ¹⁾

Wo die Kultur richtig ausgeübt wird, wo falsch, das entzieht, sich um so mehr unserer Einsicht, je mehr wir den natürlichen Masstab verlieren. Diesen Masstab aber uns zu erhalten, ist unsere Lebensfrage.

Prof. FRITZ. BEHN.

Naturerhaltung und Wildmord in Deutsch-Ostafrika — ein Kulturskandal.

Uit bovengenoemd artikel uit de »Wochenschrift« was ik den vorigen keer begonnen te citeren, en zal dat thans doorzetten. Hoe noodig het is dat het *gehele* volk van jongs af aan opgeleid wordt in een *zuivere, onpartijdige natuurwaardering*, zonder bijmengsels van egoïstische nevenbedoelingen, blijkt heden ten dage weer zoo uiterst sterk, nu we de zotste en tegen-natuurlijkste voorgestelde amendementen in de couranten lezen van heeren Kamerleden, die even weinig van natuur en hare organismen weten of begrijpen als een pasgeboren kind, en toch helaas meewerken aan het tot stand komen van noodlottige en immoreele bepalingen *tegen* die natuur *tegen* die organismen. Een woordje op zijn pas sprak de voorzitter van den tweeden vogelbeschermingsdag in Duitschland onlangs, toen hij zei »Waarlijk, zèer groote waarde hebben de dieren, die zich voor den mensch en zijne vaak kortzichtige ideeën niet willen buigen. Wij willen, dat vooral ook de wezens, die karakter bezitten, op de aarde blijven bestaan.«

Hoe weinig een *vogelwet* uitwerkt, indien het volk van jong tot oud niet diep doordrongen is van de noodzakelijkheid en natuurnoodwendigheid der bescherming, blijkt weer zoo uit het laatst in Brabant plaats gehad hebbende uitmoorden der merels, *niettegenstaande* die vogel reeds *thans* beschermd wordt door de (oude) wet. En zóó slecht let de autoriteit op de richtige naleving der wet!! Zal het nu óók zoo gaan onder de nieuwe wet? Zullen we weer overal hooren en lezen, *hoe* weinig die wet ons volk beïnvloedt? en *hoe* slecht de politie en hogere machten zorgen voor de handhaving?

Zelfs zijn er nog helaas menschen die zoo'n merelmoord *goed* willen praten met *kwasi!* *wetenschappelijke* termen (zooals de dagbladen ons lieten zien) en *hoe* gauw dat gif in onze jeugd is binnen geslopen, kon ik de voldoende dagen aan mijn leerlingen observereen. Eigenaardig, dat één los artikel om *vogeluitmoorden goed te praten* tienmaal sneller en ener-

¹⁾ Pas heeft Dr. Carl Heunicke zijn reeds door mij opgegeven mooie werkje »Vogelschutzbuch« uitgegeven, of ik krijg aankondiging van het spoedig verschijnen van een grooter werk van zijn hand: »Handbuch des gesamten Vogelschutzes« (Magdeburg). Zèer aan te bevelen zijn ook de brochures over natuurbescherming van de »Dürerbunde« (vooral No. 45, 39, 53, 64, 69) evenals »Bird Protection and the Feather trades« by Dr. Menegaux. (Australië heeft het totale verbod uitgevaardigd tegen uit- en invoer van vogels en hun veeren [Bird Lore Dec. 1911 p. 330.] Dat is nog eens flink optreden!).